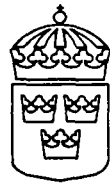

Försvarsutskottets yttrande 1989/90:FöU1y

Godkännande av konventionen om
barnets rättigheter

1989/90
FöU1y

Till socialutskottet

Socialutskottet har berett försvarsutskottet tillfälle att senast den 3 maj 1990 yttra sig över de delar av proposition 1989/90:107 om godkännande av FN-konventionen om barnets rättigheter jämte eventuella motioner som har samband med utskottets beredningsområde.

Försvarsutskottet behandlar propositionen endast såvitt gäller konventionens artikel 38 med bestämmelser om barnets skydd vid väpnade konflikter. På motsvarande sätt begränsar utskottet sitt yttrande rörande de med anledning av propositionen väckta motionerna till yrkande 4 i motion 1989/90:So54 (mp) som rör nämnda artikel.

Inledning

Enligt artikel 38 i konventionen åläggs konventionsstaterna att bl.a. vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa att personer som inte uppnått 15 års ålder inte deltar direkt i fientligheterna och att avstå från att rekrytera en sådan person till sina väpnade styrkor. Vid rekrytering av personer mellan 15 och 18 år skall konventionsstaterna i första hand rekrytera dem som är äldst. Artikel 38 återspeglar i stort redan gällande internationella norm på området såsom den utformats bl.a. genom 1977 års tilläggsprotokoll (I och II) till 1949 års Genèvekonventioner angående skydd för krigets offer.

I motion 1989/90:So54 yrkande 4 (mp) anser motionärerna att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad som anförts om att Sverige i internationella sammanhang aktivt bör verka för att åldersgränsen för att inte få använda barn i direkta fientligheter höjs till 18 år.

Försvarsutskottet

Försvarsutskottet konstaterar inledningsvis, såsom också framhålls i propositionen, att de i artikel 38 angivna åtagandena är uppfyllda i svensk rätt. Sålunda anges i 1 § värnpliktslagen (1941:967) att svensk man är värnpliktig fr.o.m. det kalenderår under vilket han fyller arton år t.o.m. det under vilket han fyller fyrtiosju år. Enligt 9 § hemvärns-

kungörelsen (1970:304) skall den som antas som ordinarie hemvärnsman vara svensk medborgare och under antagningsåret fylla minst 18 år. Enligt 11 § nämnd kungörelse skall den som antas som hemvärnsungdom vara svensk medborgare och ha fyllt 15 år. Enligt av överbefälhavaren meddelade föreskrifter får sådan ungdom utbildas i strid tidigast det år vederbörande fyller 18 år. I 13 a § kungörelsen (1970:301) om frivillig försvarsverksamhet föreskrivs att som personal för tjänstgöring inom totalförsvaret får den antas som är svensk medborgare och fyller minst 16 år eller, om tjänstgöringen avser försvarsmakten, minst 18 år under antagningsåret.

I propositionen uppges att Sverige och ett antal andra länder i konventionsarbetet lade fram förslag som innebar att åldersgränsen för barns deltagande i strid skulle höjas från nuvarande 15 år enligt artikel 77 i tilläggsprotokoll I i 1949 års Genèvekonventioner till en 18-årsgräns. Trots att detta förslag stöddes av ett överväldigande flertal av de i konventionsarbetet deltagande länderna visade det sig, uppges det i propositionen, inte möjligt att uppnå någon förbättring av skyddet för barn i detta hänseende.

Av i propositionen närmare redovisade skäl finner föredragande statsrådet att övervägande skäl talar mot att Sverige i detta läge skall avge en ensidig förklaring att Sverige åtar sig att tillämpa en högre åldersgräns än den som artikel 38 anger.

Försvarsutskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att konventionen i nu behandlad del skall ratificeras utan någon ensidig förklaring från svensk sida. Däremot bör, såsom också anges i propositionen, Sverige i lämpliga internationella organ fortsätta att verka för en höjning av den internationella standarden vad avser åldersgränsen för barnets skydd i väpnade konflikter. Utskottet erfar att ett sådant arbete pågår inom Europarådets ministerkommitté och dess parlamentariska församling. Med angivna inriktning, som har utskottets fulla stöd, blir syftet med motion So54 yrkande 4 (mp) tillgodosett utan att riksdagen behöver göra ett särskilt uttalande i frågan. Motionsyrkandet bör sålunda inte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 26 april 1990

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Roland Brännström (s), Ingvar Björk (s), Iréne Vestlund (s), Kerstin Ekman (fp), Barbro Evermo Palmerlund (s), Göran Allmér (m), Sven Lundberg (s), Karin Wegestål (s), Ivar Virgin (m), Hans Lindblad (fp), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Jan Jennehag (vpk), Alf Egnerfors (s), Sven-Olof Petersson (c) och Ulla Bouvin (mp).